

Kyrkosångens Vänner

Rapporter avgivna vid Centralkommittens årsmöte januari 1947

I

Svenskt körarbete under 1946.

Den svenska kyrkosångsrörelsen, sådan den utvecklats under de senaste åren, är numera något att räkna med inom svenskt musikliv. Av de rapporter, som stiftsförbunden inom Sveriges kyrkosångsförbund avgivit, framgår, att man visserligen ej ser förbi sin huvuduppgift, att berika gudstjänsten genom att dels svara för vissa delar av det liturgiska, framförallt introitus, men dessutom ger sig i kast med hymner från vitt skilda tidevarv och av olika stilarter. Det är ej längre något märkligt, att även landsortskörerna våga sig på polyfona kompositioner av ganska stor svårighetsgrad. Och inte nog därmed. De gå i land med uppgiften på ett utmärkt sätt. Bakom detta ligger ett intensivt arbete från ledarnas sida. Man må dock komma ihåg, att många av dessa sångare ha mycket liten och ofta ingen alls musikutbildning annat än den de fått i sin kör. Och nog måste mycket sjungas på gehör. Man kan i andanom se körledaren vid sitt piano eller kanske oftare kammarorgel nöta stämman många gånger, innan den fastnat. Att så få de olika stämmornas insatser att komma på rätt ställe är även det en uppgift, som inte är klar i första taget. Men går gör det. Och det allra märkligaste kommer sist. Det klingar oftast som polyfon sats skall göra.

En annan uppgift, som många landsortskörer ej längre bävar för, är att sjunga Buxtehudes, Bachs, Romans, Schütz' och ännu fleras kantater. Det tycks inte vara svårt att få tag i behövliga instrumentalister heller. I viss mån är det musikcirkelverksamheten, som här bär frukt. I många fall kan man se, att yrkesmusiker som en behaglig avkoppling från sitt vanliga musicerande medverkar vid de musikandakter och liknande, som många körer både en och flera gånger om året anordna. Ofta slå sig flera mindre körer samman, kanske kontraktsvis eller bara ett par grannkörer, sjunga upp i den ena kyrkan först, den andra sedan. Och de locka en ganska stor publik. Gång efter annan meddelas, att kyrkan varit fullsatt. Man måste glädjas över, att körerna på detta sätt röner uppmuntran i sitt arbete.

Den nykomposition, som även under 1946 rikligt förekommit, sätter givet också sina spår i körernas repertoar. Det är kanske inte alldeles riktigt att framdraga någon kompositör, som sjunges mer än andra, men man har säkert den känslan, att Wikander är en mycket omtyckt och gärna sjungen kompositör. Flera andra kunna dock nämnas. O. Lindbergs förra året utgivna Fyra andliga sånger ha rönt livlig uppskattning. Daniel Olsons namn ser man ofta på programmen. Otto Olsson är fortfarande gärna sjungen, varjämte Morén bibehåller sin rangplats. Det vore felaktigt att inte nämna, att Runbäck på många håll sjunges gärna. Hans intresse-erade och intensiva arbete att få körerna att uppskatta gregorianska tongångar börjar bära frukt. Litet försiktigare är man med Gottfrid Berg. Men den som liksom under tecknad haft tillfälle att höra Bergs egen kör sjunga Berg har klart för sig, att han är en kompositör, som har sitt speciella budskap att framföra, som om det inte komme, skulle göra oss bra mycket fattigare. Bland de uppräknade måste två namn till nämnas: Thyrestam och Söderholm. De äro inte så lätta att sjunga, men ibland vågar man sig på dem, och ofta med sådant resultat, att man gärna vill göra försöket omigen. Här kunde säkerligen vara flera att nämna. De uppräknade ge dock vid handen, att nytt blandas med äldre, och att repertoaren står på en genomgående hög nivå.

Man torde utan överdrift våga påstå, att de program, som av Sveriges kyrkosångsförbund och stiftsförbunden utarbetas, bli vägledande, då det gäller programvalet. Och då man vet, att många av vårt lands kunnigaste, om en rätt utveckling måna kyrkomusiker äro de, som i de olika förbunden uppgöra förslagen, har man all anledning antaga, att utvecklingen kommer att fortsätta i samma spår som hittills, vårt musikliv till fromma.

En fråga, som tidigare diskuterats rätt livligt, de olika introitus, tycks åtminstone f. n. ej ge anledning till något meningsutbyte. Det torde nog vara så, att körerna och deras ledare gått in för att pröva sig fram. Utan gensägelse är koralintroitus den mest sjungna. Men exempel gives på körer och körledare som energiskt och målmedvetet, även på rena landsbygden, arbeta med och för gammalkyrkliga introitus. Och den tidigare framförda begäran om fler introitus finner alltjämt förespråkare.

På sina håll arbetas energiskt för användande av mässboken, del II. Och det är ganska underligt, att körmedlemmarna, som ti-

digare stod helt främmande för mycket i denna, ganska fort fått förståelse för den.

Från många håll rapporteras en allt större barnkörverksamhet. I småförsamlingar, där det faktiskt inte finns människor till en blandad fyrstämmig eller ens trestämmig kör, har barnkören en mycket viktig uppgift att fylla. Svensk kyrkosångsrörelse har all anledning uppmärksamma detta förhållande och även göra sitt bästa för att giva barn- och ungdomskörerna, som också förekomma här och var, sitt verksamma stöd.

När man ser ut över vårt land, ser hur det arbetas intensivt, målmedvetet, med konstnärlig ambition på hela det kyrkomusikaliska området och inom körverksamheten i synnerhet, finnes all anledning glädja sig däråt och hoppas på, att detta skall fortfara, vår svenska kyrka till gagn.

Sten L. Carlsson.

II

Svensk orgelkonst 1946.

Den mer än halvsekelgamla s. k. klockarfrågan har i och med att 1946 års kyrkomöte beslutat bifalla K. M:ts efter fyra års utredning framlagda förslag i ärendet, äntligen blivit löst, i varje fall reelt. Kyrkomötets ställningstagande i denna för organistkåren och därmed även för orgelkonsten livsviktiga fråga torde kunna betecknas som den mest remarkabla händelsen under året.

En redogörelse för kyrkomusikerreformen, vars definitiva avgörande är beroende av riksdagens beslut, faller givetvis utanför ramen av denna rapport. Så mycket må emellertid här framhållas beträffande innebörden av reformen, att garantier nu skapats även för mindre församlingar att kunna anställa kompetenta kyrkomusiker, liksom även möjligheter öppnats för kyrkomusikerna att få sina löne- och tjänstevillkor drägligt ordnade och i lag fastställda.

I vad mån denna reform kommer att tillföra gudstjänstlivet i våra församlingar ökade andliga värden är självfallet först och sist beroende på kyrkomusikerna själva. Förbättringar i yttre avseende äro givetvis av betydelse. Men vad det mest kommer an på är *hängivenheten för kallet*. En fråga som här tränger sig fram är den huruvida ej vederbörandes lämplighet för kyrkomusiker-kallet